

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/246/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414211491
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Král
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1414211491.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Krála a členov senátu JUDr. Martina Murgaša a JUDr. Zuzany Kučerovej, v právnej veci žalobkyne: X.. Z. K., R.. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, XXX XX D., zast. JUDr. Martou Michalkovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Župné námestie č. 3, 811 03 Bratislava proti žalovanému: S. K., R.. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, XXX XX D. o zrušenie práva spoločného nájmu bytu, na odvolanie žalobkyne proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. z 5. apríla 2016, č.k. 24C/184/2014-150, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 5.4.2016, č.k. 24C/184/2014-150 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým dopĺňacím rozsudkom súd prvej inštancie zrušil právo spoločného nájmu sporových strán k bytu Č. XX, pozostávajúceho z troch izieb, kuchyne a príslušenstva, na 7. poschodí domu číslo XXXX/XX, C. D. na K. ulici a určil, že byt bude naďalej ako nájomca a členka družstva užívať žalobkyňa. Žalovanému uložil povinnosť byt vypratať a odovzdať ho žalobkyni do 15 dní odo dňa, ako mu bude zabezpečený náhradný byt. Žiadnej zo strán sporu nepriznal náhradu trov prvoinštančného konania.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd zrušil právo spoločného nájmu 3-izbového D. Č.. XXX, na X. poschodí domu na ulici P. K. XX C. D. a zároveň určil, že je výlučnou nájomkyňou bytu a výlučnou členkou Stavebného bytového družstva Bratislava IV. Súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol rozsudkom č.k. 24C/184/2014-136 zo dňa 21.01.2016 tak, že zrušil právo spoločného nájmu sporových strán k predmetnému bytu a určil, že byt bude naďalej ako nájomca a členka družstva užívať žalobkyňa. Zároveň uložil povinnosť žalovanému vypratať byt a odovzdať ho žalobkyni do 15 dní odo dňa. Súd prvej inštancie uviedol, že pri písomnom vyhotovení rozsudku č.k. 24C/184/2014-136 zo dňa 21.01.2016 vo veci samej opomenul rozhodnúť vo výroku o povinnosti vypratať predmetný byt v lehote 15 dní odo dňa zabezpečenia náhradného bytu žalobkyňou.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa manželstvo so žalovaným uzatvorila dňa 17.01.1987, toto bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV 6C/2018/10 zo dňa 23.11.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 26.01.2011. V čase rozvodu manželstva bol z manželstva pochádzajúci syn F., nar. XX.XX.XXXX plnoletý. Predstavenstvo I. D. A. v obvode D. X. uznesením č. 18-5/III/1990 zo dňa 27.03.1990 prideliť ako svojej členke žalobkyni byt č. XXX/X v bloku XXXX, ul. K.J. XX D.. Písomné vyhotovenie rozhodnutia o pridelení družstevného bytu je zo dňa 20.05.1991. Zápisnicou o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu medzi žalobkyňou a I. D. A. D. X. na základe vyššie uvedeného rozhodnutia o pridelení bytu zo dňa 20.05.1991 bol byt na ul. P. K. XX C. D. odovzdaný družstvom pri spoločnom členstve žalovaného do užívania, na základe čoho vznikol spoločný nájom bytu manželmi. Predmetný byt bol pridelený ako stabilizačný s tým, že žalobkyňa sa

zaviazala zostať u pôvodného zamestnávateľa D., R..N.. D. v pracovnom pomere 10 rokov. Žalobkyňa zložila zálohu na byt a aj ju vyplatila. Správanie žalovaného viedlo žalobkyňu k tomu, že za trvania manželstva požiadala o zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o čom rozhodol Okresný súd Bratislava IV sp. zn. 22C/277/09 zo dňa 01.02.2010 rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 09.03.2010. Po rozvoде manželstva sa žalobkyňa vysťahovala zo spoločného bytu a nebýva v ňom od 05.07.2010. Ako dôvod vysťahovania uviedla zlé vzťahy so žalovaným, ktorý pod vplyvom alkoholu vyvolával hádky, vyvíjal na ňu psychický teror a vyhrážal sa jej. Z domu sa odsťahoval aj ich spoločný syn F.. Napriek skutočnosti, že žalobkyňa v byte nebýva od r. 2010, za byt platí nájom, nakoľko ho žalovaný neuhrádza. Súd mal v konaní preukázané, že samotná žalobkyňa hradí aj všetky nedoplatky v záujme toho, aby neprišli o byt, a to aj na základe výpovede svedka - F. K., syna žalobkyne a žalovaného, ktorý potvrdil, výpoveď žalobkyne, že po jej odsťahovaní zo spoločnej domácnosti platila všetky úhrady týkajúce sa nájomného. Na základe dohody mal žalovaný hradiť ostatné náklady, ale z dôvodu neplnenia si svojich povinností ich odpojili od elektriny. Žalobkyňa už v minulosti prejavila záujem previesť predmetný byt do jej vlastníctva a žalovaného, žalovaný napriek tomu, že uhradila finančnú náhradu za byt, zmluvu nepodpísal. Neúspešná bola aj snaha žalobkyne o zrušenie spoločného nájmu dohodou s tým, že žalovanému zabezpečí náhradný byt. Žalobkyňa a ani jej plnoletý syn Filip nemajú žiadnu vedomosť o doterajšom pobyte žalovaného. Nezúčastnil sa žiadneho z pojednávaní (22.01.2015, 17.02.2015, 21.01.2015) dokonca sa súd pokúsil zabezpečiť jeho prítomnosť na pojednávaní dňa 19.03.2015 predvedením príslušným Okresným riaditeľstvom PZ, ale bezúspešne. Z tohto skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil, že žalovaný má nárok na náhradný byt.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 703 ods. 1, § 705 ods. 1, 3, § 712 ods. 1, 2, 3, 4, § 712a ods. 1, 8, § 712c ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka, § 154 ods. 1, § 160 ods. 3 O.s.p.. Poukázal na to, že za trvania manželstva vznikol stranám k spornému bytu spoločný nájom i spoločné členstvo v bytovom družstve. Po rozvoде sporových strán dňa 23.11.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 26.01.2011 medzi nimi nedošlo k dohode o zrušení tohto spoločného práva a o ďalšom nájme bytu, a preto sú dané predpoklady, aby súd právo spoločného nájmu sporových strán k predmetnému bytu zrušil. Pri určení výlučného nájomcu súd vyhovel žalobkyňi a rozhodol v súlade s jej návrhom, keďže vzal do úvahy skutočnosť, že napriek tomu, že sa vysťahovala zo spoločného bytu a nebýva v ňom od 05.07.2010, za byt nepretržite platí nájom, ako aj všetky nedoplatky súvisiace s bytom nakoľko tieto žalovaný neuhrádza. V prospech žalobkyne svedčila i miera jej pričinenia sa o nadobudnutie bytu a súd prihliadol aj skutočnosť, že s spornom bytom žalovaný nebýva, resp. sa v byte zdržiaval od roku 2010 veľmi málo. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že žalobkyňa má väčšie právo na byt.

5. Súd prvej inštancie v ďalšom uviedol, že Občiansky zákonník priznáva tomu z rozvedených manželov, ktorý je v súvislosti so zrušením ich práva spoločného nájmu bytu povinný byt vypratať, právo na zodpovedajúcu bytovú náhradu, ktorou je v tomto prípade zásadne náhradný byt. Odklon od tejto zásady je možný v dvoch prípadoch výnimočne totiž: 1/ ak sú pre to dôvody hodné osobitného zreteľa postačuje priznať tomuto bývalému manželovi len náhradné ubytovanie, 2/ možno mu náhradu nepriznať vtedy, ak by výkon práva na ňu bol v rozpore s dobrými mravmi / § 3 ods. 1 Obč. zák. /, teda súborom etických noriem, názorov a náhľadov vyjadrujúcich, čo sa v danom mieste a čase považuje za slušné, dobré spoločensky akceptovateľné a vyhovujúce harmonickému usporiadaniu medziľudských vzťahov. Nakoľko súd nemal v konaní preukázané relevantné dôvody na odklon od vyššie uvedenej zásady (rozvedený manžel - žalovaný sa za trvania manželstva alebo po rozvoде manželstva voči žalobkyňi alebo voči blízkej osobe - svojmu synovi, ktorý s ním býval spoločne v byte, nedopúšťal alebo nedopúšťa fyzického násillia alebo psychického násillia), bola povinnosť žalovaného sporný byt vypratať v súlade s návrhom žalobkyne viazaná na zabezpečenie náhradného bytu. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie doplnčiacim rozsudkom uložil žalovanému povinnosť predmetný byt vypratať potom, čo mu bude zabezpečený náhradný byt. O trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p..

6. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa a navrhla, aby odvolací súd napadnutý doplnčiaci rozsudok zmenil tak, že žalovaného zaviazá byt vypratať do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedla, že súd prvej inštancie už rozsudkom zo dňa 21.1.2016 zrušil právo spoločného nájmu bytu strán sporu a určil, že predmetný byt bude naďalej ako nájomca a člen družstva užívať žalobkyňa. Žalovanému uložil povinnosť byt vypratať a odovzdať ho žalobkyňi do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Napadnutým doplnčiacim rozsudkom súd prvej inštancie opätovne rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu k predmetnému bytu a preto je doplnčiaci rozsudok v tejto časti zmätočný (nakoľko, ako už bolo uvedené, súd o uvedenom už rozhodol v rozsudku zo dňa 21.1.2016). Pokiaľ ide o rozhodnutie, ktorým

súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť vypratať predmetný byt až po zabezpečení náhradného bytu, žalobkyňa uviedla, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný byt, ktorý je predmetom konania neužíva a má vyriešenú svoju bytovú otázku. Žalovaný potvrdil, že sa v byte nedá bývať, nakoľko je odpojený od elektriny a všetky ďalšie energie neuhrádza, nakoľko sa v byte nezdržiava a tento neužíva. Žalovaný nemá záujem na tom, aby mu žalobkyňa zabezpečila náhradný byt, ale má záujem na tom, aby mu poskytla finančné prostriedky v hotovosti, s tým, že si zabezpečí svoje bývanie. Všetky platby týkajúce sa bytu uhrádza výlučne žalobkyňa. V prípade, ak by bola povinná žalovanému zabezpečiť náhradný byt, vystaví sa riziku, že žalovaný nebude uhrádzať nájom sa zabezpečený náhradný byt. V ďalšom poukázala na to, že sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa a možnosťou zabezpečiť žalovanému iba náhradné ubytovanie respektíve bývanie.

7. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

8. Odvolací súd, ktorý nebol viazaný rozsahom odvolania (§ 379 písm. a) C.s.p.), ale bol viazaný dôvodmi odvolania (§ 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

9. Z obsahu spisu v predmetnej veci vyplýva, že súd prvej inštancie už rozsudkom zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 zrušil právo spoločného nájmu strán sporu k predmetnému bytu a určil, že byt bude naďalej ako nájomca a člen družstva užívať žalobkyňa. Zároveň žalovanému uložil povinnosť byt vypratať a odovzdať ho žalobkyni do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Predmetný rozsudok bol žalovanému doručený dňa 31.3.2016 (§ 47 ods. 2 O.s.p.). Dňa 5.4.2016 (teda v čase kedy ešte rozsudok nenadobudol právoplatnosť - § 166 ods. 1 veta druhá O.s.p.) súd prvej inštancie vyhlásil doplňujúci rozsudok, ktorým opätovne zrušil právo spoločného nájmu strán sporu k predmetnému bytu a určil, že byt bude naďalej ako nájomca a člen družstva užívať žalobkyňa. Zároveň žalovanému uložil povinnosť byt vypratať a odovzdať ho žalobkyni do pätnástich dní po zabezpečení náhradného bytu. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie dopĺňacím rozsudkom opätovne rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu strán sporu k predmetnému bytu a určení ďalšieho nájomcu, hoci o tom rozhodol už v rozsudku zo dňa 21.1.2016. Je zrejmé, že tento výrok bol v dopĺňacom rozsudku uvedený nadbytočne. Uvedené pochybenie však nijako nezasiahlo do práv žalobkyne, nakoľko bolo rozhodnuté v jej prospech a žalovaný sa neodvolal ani proti rozsudku zo dňa 21.1.2016, ani proti dopĺňaciemu rozsudku. Možno teda uzavrieť, že hoci súd prvej inštancie v dopĺňacom rozsudku nadbytočne opätovne rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu bytu strán sporu a určení, že byt bude naďalej ako nájomca a člen družstva užívať žalobkyňa, uvedené pochybenie sa v nijakom smere nedotklo práv žalobkyne. Odvolací súd súčasne dodáva, že pri vecnom preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie bol viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že tento napadnutý rozsudok nebol oprávnený odvolací súd preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní (§ 380 C.s.p.). Výnimkou by mohli byť len vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keby neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Ako už bolo uvedené, žalobkyňa svoje odvolanie založila len na dôvode, že súd nemal žalovanému priznať nárok na náhradný byt podľa § 712a ods. 8 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd tak podrobil odvolaciemu prieskumu napadnutý rozsudok iba z tohto dôvodu (§ 380 ods. 1 C.s.p.) a teda či bol súd prvej inštancie povinný priznať žalovanému nárok na náhradný byt. Odvolací súd sa, vzhľadom na viazanosť dôvodmi odvolania, nezaoberal vecnou správnosťou dôvodov, ktoré viedli súd prvej inštancie k zrušeniu spoločného nájmu bytu a k určeniu žalobkyne za nájomcu a členku družstva. Napriek uvedenému, odvolací súd v tomto smere dodáva, že sa plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v danej veci boli naplnené všetky predpoklady pre zrušenie spoločného nájmu bytu sporových strán, ako i predpoklady pre určenie žalobkyne ako ďalšieho nájomcu predmetného bytu a člena družstva. V tomto odvolací súd odkazuje na podrobné odôvodnenie týchto skutočností v rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. Zároveň však odvolací súd poukazuje i na to, že hoci súd prvej inštancie rozhodol o bytovej náhrade žalovaného samostatným dopĺňacím rozsudkom, tento rozsudok nebolo možné posudzovať izolovane od rozsudku zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136, nakoľko výroky o zrušení spoločného nájmu k bytu a určení ďalšieho nájomcu sú nerozlučne späté s výrokom o bytovej náhrade pre žalovaného (t.j. výrok o zrušení práva spoločného nájmu bytu manželmi, určení budúceho nájomcu a povinnosti byt vypratať v závislosti od bytovej náhrady je nedeliteľný). Rozsudok zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 ako i dopĺňací rozsudok tak tvoria jeden celok. Uvedené potom znamená, že odvolací súd nemohol byť viazaný rozsahom podaného odvolania (ktoré v podstate smerovalo iba proti výroku o priznaní bytovej náhrady pre žalovaného) a preto musel preskúmať napadnuté rozhodnutie v celom

rozsahu (teda i rozsudok zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136). Pod rozsahom odvolania treba považovať napadnuté výroky rozhodnutia súdu prvej inštancie. Civilný sporový poriadok ustanovuje výnimky zo zásady viazanosti odvolacieho súdu rozsahom podaného odvolania (§ 379 C.s.p.). V týchto prípadoch odvolací súd preskúmava napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Odvolací súd nie je rozsahom odvolania viazaný v prípade, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C.s.p. a odvolanie podal len niektorý zo subjektov, určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neobstojí, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. V danej veci ako už bolo uvedené, výrok o zrušení práva spoločného nájmu bytu manželmi, určení budúceho nájomcu a povinnosti byť vypratať v závislosti od bytovej náhrady je nedeliteľný. Hoci žalobkyňa odvolaním v podstate napadla iba výrok, ktorým súd priznal žalovanému nárok na náhradný byt, jeho obsah je však viazaný na ďalšie výroky, ktorým súd zrušil spoločný nájom k bytu a ktorým žalobkyňu určil za ďalšieho nájomcu a člena bytového družstva. Odvolací súd tak preskúmaval napadnutý rozsudok v celom rozsahu, teda nielen výroky dopĺňacieho rozsudku, ale i výroky rozsudku zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 (vo všetkých jeho výrokoch), avšak iba z dôvodu, či mal byť žalovanému priznaný nárok na náhradný byt (odvolací dôvod).

10. Pokiaľ potom ide o priznanie práva na náhradný byt žalovanému (čo bolo zmyslom vyhlásenia dopĺňajúceho rozsudku a odvolacím dôvodom), odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 712a ods. 8 prvá veta Občianskeho zákonníka je upravený režim bytovej náhrady v prípade, keď spoločný nájom rozvedených manželov k družstevnému bytu zanikol na základe rozhodnutia súdu na návrh jedného z manželov (§ 705 ods. 1, 2 druhá veta Občianskeho zákonníka), čo je i posudzovaný prípad. V praxi ide o prípady, keď vznikol spoločný nájom bytu manželmi, či už k družstevnému alebo k družstevnému bytu a po rozvoде sa manželia nedohodli, ktorý z nich zostane výlučným nájomcom bytu. V takom prípade o výlučnom nájomcovi bytu rozhodne súd na návrh jedného z rozvedených manželov, pričom v rozsudku o zániku spoločného nájmu bytu uvedie, ktorý z manželov zostáva ďalším nájomcom bytu, s tým, že druhý manžel je povinný byť vypratať a odovzdať žalobkyni do 15 dní po zabezpečení bytovej náhrady. Ak je pri úvahe o tom, či má byť rozvedenému manželovi odopreté právo na bytovú náhradu vyplývajúcu zo zákona, určujúca okolnosť, že tomuto rozvedenému manželovi svedčí iný právny dôvod bývania, potom musí ísť zásadne o taký právny dôvod, ktorý je objektívne spôsobilý trvale uspokojiť jeho bytovú potrebu. Tak tomu bude, napríklad vtedy, ak rozvedenému manželovi svedčí (spolu)vlastnícke právo k domu alebo bytu, právo zodpovedajúce vecnému bremenu alebo právo (spoločného) nájmu bytu na dobu neurčitú; nemožno vylúčiť ani prípad, keď pôjde síce o nájom na dobu určitú, ale keď je nájom bytu dojednaný na dobu určitú opakovane, ale keď je nájom dojednaný na tak dlhú dobu, ktorá umožňuje urobiť záver o tom, že bytová potreba rozvedeného manžela je uspokojená. Súd sa musí s touto skutočnosťou vypoariadať v konaní o zrušenie spoločného nájmu bytu manželmi. Skutočnosť, že jednému z doterajších nájomcov bytu, ktorý je v spoločnom nájme bytu manželmi, vznikne po rozvoде manželstva právny dôvod na užívanie iného bytu, ktorý trvale uspokojuje jeho bytovú potrebu, môže byť dôvodom pre výnimočné odopretie náhrady za byt s poukazom na zásadu dobrých mravov (R 30/1989). Pokiaľ môže rozvedený manžel, ktorý je povinný vysťahovať sa zo skoršieho spoločného bytu manželov, užívať bez vážnejších prekážok byt nového manžela, nebolo by pridelenie náhradného bytu alebo zabezpečenie náhradného ubytovania rozvedenému manželovi v súlade s dobrými mravmi (R 107/1967). Právo rozvedeného manžela na náhradný byt pri rozhodovaní o zrušení práva spoločného nájmu bytu v zmysle § 705 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka však nemožno odoprieť, ak rozvedený manžel užíva byt patriaci vlastnícky inej osobe iba na základe jej súhlasu bez toho, aby rozvedenému manželovi k nemu vzniklo právo nájmu (NS SR 2Cdo/84/2002). Pokiaľ ide o druh bytovej náhrady podľa § 712 a ods. 8 prvej vety Občianskeho zákonníka, zákon síce hovorí, že rozvedený manžel má právo „len“ na náhradné ubytovanie alebo prístrešie. To sa však zrejme viaže na dôvody hodné osobitného zreteľa. Inak je citované ustanovenie potrebné v nadväznosti na § 712a ods. 7 Občianskeho zákonníka vykladať tak, že rozvedený manžel má vždy právo na náhradný byt a iba v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd rozhodnúť, že rozvedený manžel má právo „len“ na náhradné ubytovanie alebo prístrešie. Pri rozhodovaní o druhu bytovej náhrady bude súd prihliadať na majetkové pomery rozvedených manželov a na to, z akého dôvodu došlo k rozvoču manželstva, ako sa manželia pričínili o získanie spoločného bytu, kto v prípade družstevného bytu splatil členský podiel, ako sa ten, ktorý z manželov staral o byt, ktorý z manželov po rozvoču platil nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu a najmä nato, ktorému z manželov bola po rozvoču zverená starostlivosť o maloleté deti. Pri rozhodovaní o forme bytovej náhrady rozvedeného manžela prihliada súd tiež na správanie sa vypratávaného manžela počas

trvania nájomného vzťahu, na jeho zásluhy o získanie spoločného bytu a na jeho rodinné, zdravotné a sociálne pomery (rozsudok NS ČR sp. zn. 26Cdo 1083/1999). Pri rozhodovaní o forme bytovej náhrady v zmysle § 712 a ods. 8 Občianskeho zákonníka v konaní o zrušení práva spoločného nájmu bytu manželmi sa musí prihliadať na neprispievanie na nájomné a na úhradu plnení poskytovaných s užívaním bytu (rozsudok NS ČR sp. zn. 26Cdo 324/2002). Jednou z okolností významných pre rozhodnutie o forme bytovej náhrady pre rozvedeného manžela, ktorý je povinný po zániku spoločného nájmu vypratať družstevný byt, je dĺžka manželstva spoločných nájomcov družstevného bytu, ktorí neboli tiež spoločnými členmi bytového družstva. Okolnosť, že rozvedený manžel, člen družstva, získal predmetný byt pred uzavretím manželstva, je významná iba z hľadiska zániku práva spoločného nájmu manželov k družstevnému bytu (§ 705 prvá veta Občianskeho zákonníka) a nemožno ju preto bez ďalšieho zohľadňovať v neprospech rozvedeného manžela, nečlena družstva, ktorý je povinný byt vypratať (rozsudok NS ČR sp. zn. 26Cdo 1358/2003).

11. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní (o bytovej náhrade žalovaného) uvedené závery vyplývajúce z ustálenej súdnej praxe vôbec nezohľadňoval. Súd prvej inštancie iba stroho (pokiaľ išlo o priznanie nároku na náhradný byt žalovanému) v dopĺňujúcom rozsudku konštatoval, že žalovanému priznal nárok na náhradný byt, nakoľko nemal v konaní preukázané relevantné dôvody na nepriznanie tejto bytovej náhrady, keďže žalovaný sa za trvania manželstva alebo po rozvode manželstva voči žalobkyni alebo voči blízkej osobe - svojmu synovi, ktorý s ním býval spoločne v byte, nedopúšťal alebo nedopúšťa fyzického násillia alebo psychického násillia. Je potom zrejmé, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o bytovej náhrade zohľadňoval len skutočnosti uvedené v § 712a ods. 8 druhá veta (t.j. dopúšťanie sa fyzického alebo psychického násillia, keď rozvedenému manželovi v takýchto prípadoch bytová náhrada nepatrí), avšak sa už nezaoberal aj podmienkami pre priznanie takejto náhrady podľa § 712 ods. 8 veta prvá Občianskeho zákonníka (t.j. či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, iba na priznanie náhradného ubytovania alebo prístrešia), resp. tieto nijako nevyhodnotil. Z tohto pohľadu je potom napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Ako už bolo uvedené, v posudzovanom prípade má rozvedený manžel (žalovaný) v zásade právo na náhradný byt a iba v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd rozhodnúť, že rozvedený manžel má právo „len“ na náhradné ubytovanie alebo prístrešie. Pre posúdenie tejto otázky však súd musí prihliadať na majetkové pomery rozvedených manželov, na to, z akého dôvodu došlo k rozvodu manželstva, na dĺžku manželstva spoločných nájomcov družstevného bytu, ako sa manželia pričlnili o získanie spoločného bytu, kto v prípade družstevného bytu splatil členský podiel, ako sa ten, ktorý z manželov staral o byt, ktorý z manželov po rozvode platil nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu a najmä na to, ktorému z manželov bola po rozvode zverená starostlivosť o maloleté deti. Rovnako súd prihliadne tiež na správanie sa vypratávaného manžela počas trvania nájomného vzťahu, na jeho zásluhy o získanie spoločného bytu a na jeho rodinné, zdravotné a sociálne pomery. Uvedené napokon namietala i žalobkyňa, avšak súd prvej inštancie sa s jej argumentáciou v tomto smere nijako nevysporiadal (žalobkyňa namietala, že žalovaný byt neužíva, že má vyriešenú svoju bytovú otázku, že nemá záujem o zabezpečenie náhradného bytu ale len o finančné vysporiadanie, že všetky platby spojené s týmto bytom uhrádza výlučne sama a pod.).

12. Z týchto dôvodov nezostalo odvolaciemu súdu iné, než zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. nielen napadnutý dopĺňací rozsudok súdu prvej inštancie, ale i samotný rozsudok zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 (hoci súd prvej inštancie správne rozhodol o zrušení spoločného nájmu bytu a správne určil za ďalšieho nájomcu žalobkyňu), nakoľko výrok o zrušení práva spoločného nájmu bytu manželmi, určení budúceho nájomcu a povinnosti byť vypratať v závislosti od bytovej náhrady je nedeliteľný. Hoci teda žalobkyňa odvolaním v podstate napadla iba výrok, ktorým súd priznal žalovanému nárok na náhradný byt, jeho obsah bol však viazaný i na ďalšie výroky, ktorým súd zrušil spoločný nájom k bytu a ktorým žalobkyňu určil za ďalšieho nájomcu a člena bytového družstva. Ak potom odvolací súd musel zrušiť dopĺňací rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalovanému priznané právo na náhradný byt, musel zrušiť i pôvodný rozsudok, ktorým súd zrušil spoločný nájom bytu sporových strán a žalobkyňu určil za ďalšieho nájomcu a člena družstva, keďže tieto (zvyšné a odvolaním nenapadnuté výroky) samé o sebe (bez výroku o bytovej náhrade) neobstoja. V tomto smere nebol potom odvolací súd rozsahom podaného odvolania viazaný (§ 379 písm. a) C.s.p.). Odvolací súd zároveň podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, kde bude úlohou súdu prvej inštancie zisťovať predovšetkým skutočnosť, či žalovaný má v súčasnej dobe vyriešenú svoju bytovú situáciu iným spôsobom, pričom zároveň musí ísť zásadne o taký právny dôvod, ktorý je objektívne spôsobilý trvale uspokojiť jeho bytovú potrebu (v tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný v zápise zo dňa 25.7.2014 - č.l. 34 - prehlásil, že momentálne býva u

svojho kamaráta a teda nie je zrejmé, či má trvale uspokojenú svoju bytovú potrebu napr. nájomnou zmluvou na dobu neurčitú, alebo ide len o dočasné riešenie jeho bytovej situácie, nestačí totiž bývanie iba na základe súhlasu tohto kamaráta). Ak súd prvej inštancie v tomto smere dospeje k záveru, že žalovaný nemá vyriešenú svoju bytovú situáciu trvale, zrejme mu vznikne nárok na zabezpečenie náhradného bytu, avšak iba potiaľ, pokiaľ súd prvej inštancie po vyhodnotení ďalších skutočností (t.j. vyhodnotení majetkových pomerov rozvedených manželov, dôvodov rozvodu manželstva, dĺžky manželstva spoločných nájomcov družstevného bytu, pričinenia o získanie spoločného bytu, zistenia, kto splatil členský podiel, zistenia, ktorý z manželov sa staral o byt, ktorý z manželov po rozvode platil nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu, kto sa zaslúžil o získanie spoločného bytu, po vyhodnotení rodinných, zdravotných a sociálnych pomerov, ako i toho, že žalovaný prehlásil, že nemá záujem, aby mu žalobkyňa zabezpečila náhradný byt), ako prípadných dôvodov hodných osobitného zreteľa, nedospeje k záveru, že žalovanému patrí iba nárok na náhradné ubytovanie alebo prístrešie. Pri rozhodovaní súdu o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu a o jeho ďalšom nájme podľa § 705 ods. 2 druhej vety a ods. 3 Občianskeho zákonníka súd nerozhoduje o finančnom vyporiadaní hodnoty členského podielu bytu a neskúma ani schopnosti toho, ktorého účastníka vyplatiť hodnotu členského podielu bytu druhému účastníkovi (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo 98/2003). Dôvodom na odopretie (akejkoľvek) náhrady za byt môže byť i situácia, že žalovanému medziasom vznikol právny dôvod na užívanie iného bytu alebo domu. Až po vyhodnotení všetkých vyššie uvedených skutočností, bude možné rozhodnúť o tom, či žalovanému vôbec prináleží bytová náhrada, a ak áno, v akej forme (či vo forme náhradného bytu alebo iba náhradného ubytovanie príp. prístrešia). Súd prvej inštancie sa bude musieť (pri posudzovaní nároku žalovaného na bytovú náhradu) vysporiadať s uvedenými skutočnosťami v odôvodnení svojho rozhodnutia tak, aby jeho rozhodnutie bolo preskúmateľné (§ 220 ods. 2 C.s.p.). Vzhľadom na potrebu zrušenia i rozsudku zo dňa 21.1.2016 č.k. 24C/184/2014-136 (teda výrokov, ktorými súd prvej inštancie zrušil spoločný nájmu strán sporu k predmetnému bytu a určil žalobkyňu za ďalšieho nájomcu), súd prvej inštancie nanovo rozhodne i o týchto žalovaných nárokoch.

13. O nároku na náhradu trov prvoinštančného ako i tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne / dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).